

Antero Viherkenttä - Yksi monista opettajasta toimittajiksi siirtyneistä

Antero Viherkentän haastattelu avaa poikkeuksellisen kiinnostavan näkökulman siihen, miksi osa luokanopettajista on myöhemmin siirtynyt radio- ja televisioimittajiksi. Keskustelu ei ole pelkästään yhden uratarinan kuvaus, vaan samalla se kertoo opettajuuden, viestinnän, kasvatuksen ja yhteiskunnallisen muutoksen suhteesta. Haastattelun perusteella syntyy kuva ihmisestä, joka ei koskaan varsinaisesti hylännyt opettajuutta, vaan siirsi osan opettajan tehtävästä uudenlaiseen ympäristöön – radion ja television kautta koko kansan kuultavaksi ja nähtäväksi.

Opettajaksi sattuman kautta – mutta oikeaan ammattiin

Viherkentän tie opettajaksi ei ollut täysin suunniteltu. Hän kertoo alun perin pohtineensa kauppakorkeakoulua, mutta päätyneensä ylioppilaana opettajaksi syrjäiseen kylään, jossa ei ollut edes sähköä tai puhelinta. Vuoden kokemus muutti suunnan. Hän huomasi viihtyvänsä työssä ja hakeutui opettajakoulutukseen Helsingin opettajakorkeakouluun. Taustalla vaikutti myös koti: hänen äitinsä oli opettaja, joten ammatti oli tuttu jo lapsuudesta asti. Tarinassa on paljon sellaista, mikä toistuu myöhemminkin opettajien uravalintoja tarkasteltaessa. Opettajuus ei välttämättä ollut lapsuuden ainoa haave, mutta se tarjosi mahdollisuuden työskennellä ihmisten kanssa, vaikuttaa ja käyttää omia vuorovaikutustaitojaan.

Urheilu vei mukanaan

Opettajavuosien rinnalla Viherkenttä alkoi kirjoittaa urheilujuttuja lehtiin. Hän toimi muun muassa Uudessa Suomessa ja kirjoitti pakinoita Maaseudun Tulevaisuuteen. Samalla hän osallistui pesäpallotoimintaan sekä urheilujärjestöjen hallintoon. Vähitellen radiotyö tuli mukaan kuvioihin. Ratkaiseva käänne tapahtui, kun tunnettu radiopersoona Pekka Tiilikainen pyysi häntä tekemään pesäpallokatsauksia radioon. Pienistä urheilujutuista kasvoi vähitellen laajempi toimittajan työ. Viherkenttä kuvaa urakehitystä lähes huomaamattomaksi liukumiseksi: ensin lehtijuttuja, sitten radiovuoroja, ensimmäiset selostukset, kesätoimittajan tehtävät ja lopulta vakituinen työ Yleisradiossa. Mielenkiintoista on, ettei siirtymä tapahtunut äkillisenä alanvaihtona. Pitkään hän teki samanaikaisesti kolmea työtä: opettajan, urheilujärjestön toimijan ja toimittajan töitä. Vasta vuosien jälkeen tuli hetki, jolloin oli valittava.

Miksi opettaja vaihtaa alaa?

Haastattelun ehkä tärkein anti liittyy tähän kysymykseen. Viherkenttä korostaa, ettei hän lähtenyt koulusta siksi, että olisi ollut tyytymätön opettajan ammattiin. Päinvastoin. Hän sanoo viihtyneensä koulussa hyvin ja arvostaneensa työtään. Ratkaisu syntyi siitä, että toimittajan työ tuntui vielä kiinnostavammalta. Hänen mukaansa opettajan työssä päivä seuraa toistaan melko samanlaisena. Toimittajan työ taas tarjoaa jatkuvasti uusia tilanteita, uusia ihmisiä ja uusia ympäristöjä. Hän kuvaa itseään ihmisenä, joka pitää vaihtelusta ja liikkeestä. Juuri tämä näyttäytyy haastattelussa keskeisimpänä uranvaihdon motiivina.

Tämä havainto on erityisen kiinnostava Hannulan tutkimuksen näkökulmasta. Opettajankoulutus näyttää houkuttelevan ihmisiä, joilla on vahvat viestintä- ja esiintymistaidot sekä kiinnostus ihmisiin. Samat ominaisuudet ovat keskeisiä myös toimittajan työssä. Kun tällaiselle henkilölle avautuu mahdollisuus laajempaan yleisöön, liikkuvampaan elämäntapaan ja jatkuvasti uusiutuviin työtehtäviin, siirtymä voi tuntua luontevalta.

Opettajankoulutus ei mennyt hukkaan

Viherkenttä torjuu ajatuksen siitä, että opettajankoulutus olisi ollut toimittajalle turha tausta. Hän nostaa esille erityisesti esiintymis- ja puhetaidon opetuksen, josta oli merkittävää hyötyä myöhemmässä radio- ja televisiotyössä. Lisäksi opettajankoulutus antoi vahvan pohjan kielenkäyttöön, ilmaisutaitoon ja yleiseen vuorovaikutukseen. Haastattelun perusteella opettajankoulutus näyttäytyy jopa eräänlaisena viestintäalan valmennuksena. Opettaja oppii puhumaan selkeästi, rakentamaan kokonaisuuksia, havainnollistamaan asioita ja esiintymään yleisön edessä. Nämä ovat samoja taitoja, joita hyvä toimittaja tarvitsee.

Opettaja toimittajan sisällä

Erityisen mielenkiintoista on, että Viherkenttä tunnistaa opettajuuden säilyneen osana hänen toimittajuuttaan. Kun hän selostaa urheilua, hän ajattelee usein myös niitä katsojia ja kuulijoita, jotka eivät tunne lajia. Siksi asioita täytyy selittää, taustoittaa ja avata. Hän ei pidä itseään varsinaisena kasvattajana toimittajan roolissa, mutta myöntää, että opettajan tapa ajatella näkyy edelleen työssä. Tämä havainto saattaa olla yksi tärkeimmistä selityksistä sille, miksi opettajia päätyy viestimiin. Molemmissa ammateissa ydin on sama: monimutkaisen asian tekeminen ymmärrettäväksi toisille ihmisille. Hyvä opettaja auttaa oppilasta ymmärtämään. Hyvä toimittaja auttaa yleisöä ymmärtämään.

Kasvatus huolena

Vaikka Viherkenttä oli jo siirtynyt pois koulumaailmasta, opettajan identiteetti näkyy vahvasti hänen puheessaan kasvatuksesta. Hän kantaa huolta koulun muuttumisesta yhä enemmän tiedon jakamisen paikaksi kasvatuksen kustannuksella. Hänen mielestään lasten elämässä tarvitaan selkeitä rajoja, yhteisiä sääntöjä ja aikuisten johdonmukaisuutta. Hän kertoo arvioineensa omaa onnistumistaan opettajana yksinkertaisella mittarilla: tulevatko entiset oppilaat myöhemmin juttelemaan avoimesti ja mielellään. Jos tulevat, opettaja on onnistunut. Tämä ajatus kiteyttää hänen kasvatustilafilosofiansa paremmin kuin mikään pedagoginen teoria.

Julkisuus ei ollut tavoite

Moni saattaisi ajatella, että televisioon siirtymisen taustalla olisi ollut halu julkisuuteen. Viherkenttä kiistää tämän yksiselitteisesti. Hän kertoo viihtyvänsä ihmisten parissa, mutta korostaa, ettei julkisuus ollut koskaan uravalinnan motiivi. Hänen mukaansa kiinnostavinta oli itse työ, ei näkyvyys. Tämäkin havainto tukee laajempaa ajatusta opettajista toimittajina. Molemmissa ammateissa keskiössä on viestin välittäminen, ei esiintyminen esiintymisen vuoksi.

Miksi juuri opettajista tulee toimittajia?

Haastattelun loppupuolella Hannula ja Viherkenttä pohtivat ilmiötä laajemminkin. He listaavat lukuisia tunnettuja radio- ja televisiotoimittajia, joilla on opettajatausta. Viherkenttä ei pidä ilmiötä sattumana. Hänen arvionsa mukaan yksi tärkeimmistä syistä on se, että monet opettajat kaipaavat liikkuvampaa ja vaihtelevampaa työelämää. Opettajan työ on vahvasti paikkaan ja aikatauluihin sidottua. Toimittajan työ puolestaan tarjoaa enemmän vapautta, uusia tilanteita ja mahdollisuuksia kohdata erilaisia ihmisiä. Samalla opettajakoulutus kehittää juuri niitä taitoja, joita toimittaja tarvitsee:

- esiintymiskykyä
- puhe- ja ilmaisutaitoa
- kykyä jäsentää tietoa
- kykyä kertoa asiat ymmärrettävästi
- kiinnostusta ihmisiin
- vuorovaikutustaitoja
- yleissivistystä
- yhteiskunnallista kiinnostusta

Näiden taitojen vuoksi opettaja voi siirtyä luontevasti myös median palvelukseen.

Yhden uran kautta näkyvä laajempi ilmiö

Viherkentän tarina ei ole kertomus opettajasta, joka jätti kutsumusammattinsa. Pikemminkin se on kertomus ihmisestä, joka löysi toisen tavan toteuttaa samoja vahvuuksiaan. Opettajana hän puhui muutamalle kymmenelle oppilaalle. Radiotoimittajana hän puhui tuhansille. Televisioselostajana sadoilletuhansille. Silti työn ytimessä säilyi sama tehtävä: auttaa ihmisiä ymmärtämään, innostumaan ja kiinnostumaan.

Juuri tästä syystä haastattelu tarjoaa arvokasta aineistoa Hannulan tutkimukseen. Se osoittaa, ettei opettajasta toimittajaksi siirtymisessä ole kyse niinkään ammatin vaihtamisesta kuin viestijän ja kasvattajan roolin laajentumisesta uusiin ympäristöihin. Siksi ilmiö kiinnostaa edelleen sekä kasvatustieteilijöitä, opettajia että urheilun ystäviä – ja ehkä selittää, miksi niin moni luokanopettaja on vuosien varrella löytänyt tiensä radion tai television mikrofonin ääreen.